

Figur 1 Jordbruksområde ved Veblungnes - Kilde: Asplan Viak/ Nina Lønmo

Konsekvensvurdering av naturressurser – E136 Veblungnes

Nasjonal PlanID: NV15E136DV

Prosjekt nr.:	
Oppdragsgiver:	Nye Veier AS

Revisjonsoversikt

Revisjon	Dato	Utarbeidet av	Kontrollert av	Godkjent av
01	1.12.2022	NL / Asplan Viak	NS / Asplan Viak	HM/Plan AAV

Endringsoversikt

Revisjon	Endringsbeskrivelse
01	Første utkast - konsekvensvurdering

På vegne av Nye Veier har Asplan Viak utarbeidet konsekvensvurdering av naturressurser i forbindelse med reguleringsplan for E136 Veblungsnes. Denne rapporten er en fagutredning som følger reguleringsplanen.

Kontakt informasjon:

Fagansvarlig for naturressurser er Nina Lønmo, Asplan Viak. Kvalitetssikrer er Nina Syversen, Asplan Viak.

01.12.2022 /Ås

Dato/Sted

Signatur av fagansvarlig NINA LØNMO

Innhold

1	Sammendrag	4
2	Innledning	4
	Bakgrunn	4
	Målet for planarbeidet.....	5
3	Metode	6
	Avgrensning av tema	6
	Vurdering av verdi	6
	Vurdering av påvirkning	8
	Vurdering av konsekvens	8
4	Dagens situasjon	9
5	Verdivurdering	11
6	Påvirkning og konsekvens	13
7	Skadereduserende tiltak	14
8	Oppsummering	14
9	Referanser	15

1 Sammendrag

I forbindelse med utarbeidelse av reguleringsplan for E136 Veblungsnes er det gjennomført en konsekvensvurdering av naturressurser. Rapporten er utarbeidet med grunnlag i eksisterende informasjon innhentet fra offentlige databaser, i tillegg til befaring av området gjennomført våren 2021. Konsekvensvurderingen bygger på metodikk i Statens vegvesen håndbok V712.

Naturressurs er ett av fem ikke-prissatte temaer i V712. Naturressurser er definert ut fra «samfunnets interesser og behov for å ha ressursgrunnlaget tilgjengelig for framtida.» Med dette inngår en vurdering av mengde og kvalitet av ressursen, mens de næringsmessige virkningene ikke vurderes som en del i de ikke-prissatte temaene.

Planen berører få naturressurser, hvor jordbruk og grunnvann utgjør de aktuelle ressursene i området. Det er et massetak innenfor planen, men resterende løsmasser forutsettes tatt ut før ny E136 etableres. Massetaket er derfor ikke inkludert i vurderingen.

Tiltaket beslaglegger totalt 5,3 daa jordbruksareal, kartlagt som delvis dyrkbar mark og delvis fulldyrka mark. Grunnvannsressursen vurderes å bli ubetydelig berørt av tiltaket.

Totalt sett vurderes tiltaket å ha liten konsekvens for tema naturressurser.

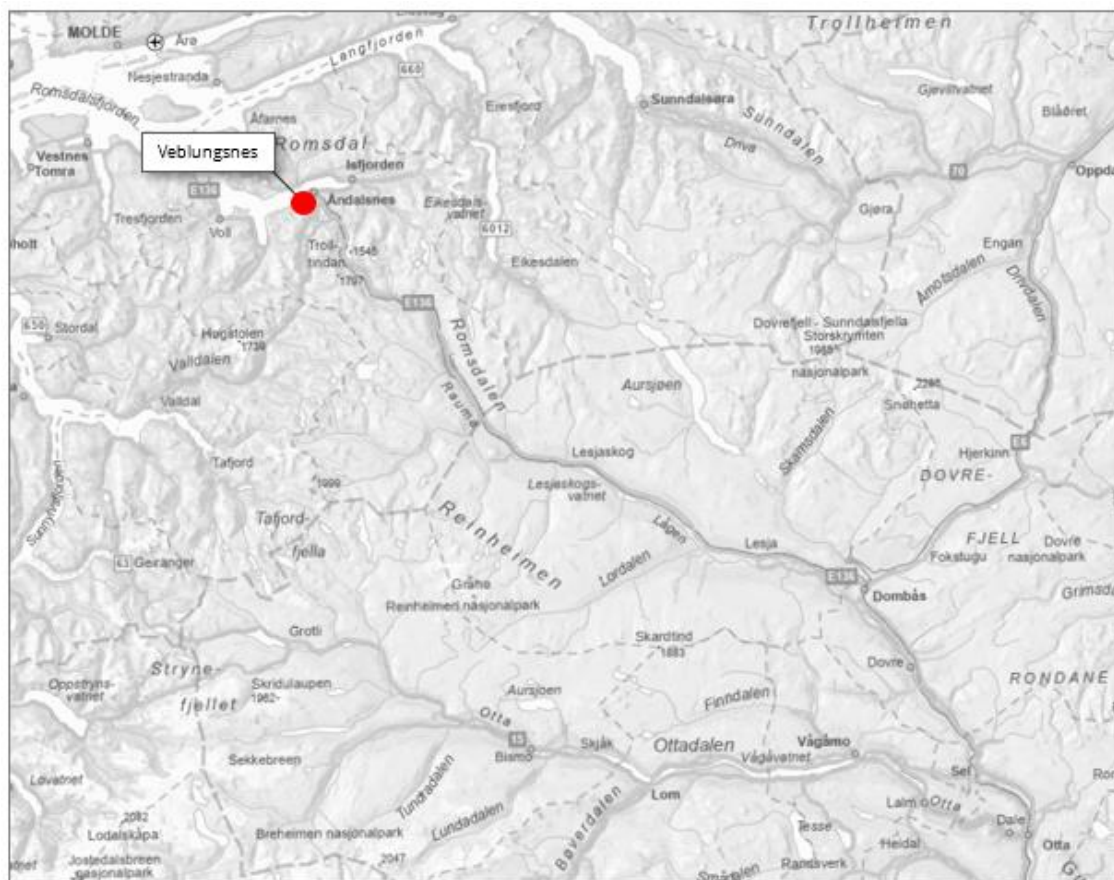
2 Innledning

Bakgrunn

Nye Veier AS ble opprettet av Stortinget i 2016 med mål om å oppnå en effektiv og helhetlig utbygging, drift og vedlikehold av trafikksikre riksveger. Stortinget har gitt Nye Veier mandat til å prioritere rekkefølgen på prosjektene ut ifra samfunnsøkonomisk lønnsomhet.

E136 er en del av hovedveiforbindelsen mellom Vestlandet og Østlandet. Nye Veier har denne veistrekningen i sin portefølje og har nå prioritert å starte opp planarbeidet for videre utvikling av strekningen og tiltak på denne.

Prosjektet Veblungsnes inngår som en del av dette arbeidet. I prosjektet inngår avklaring av aktuelt veiltak og utarbeidelse av reguleringsplan for veiltaket forbi Veblungsnes. Bakgrunn for prosjektet er ønsket om å bedre fremkommeligheten, trafikksikkerheten langs E136 og ivareta bomiljøet ved Veblungsnes. Det er tidligere registrert flere trafikkulykker på strekningen, som går gjennom tettstedet med boliger tett inntil eksisterende vei.

Figur 1 Strekingen E136 Dombås-Otta

Dagens veistandard på E136 er variabel, og trafikksikkerhet og framkommelighet er ikke tilfredsstillende på flere strekninger. Planarbeidet ved Veblungsnes startes opp fordi dagens vei ikke tilfredsstillende kravene til stamveistandard, i tillegg til å medføre miljøulemper for de som bor langs dagens vei. Det er flere boliger som ligger tett inntil veien.

Målet for planarbeidet

Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for ny E136 på strekingen Veblungsnes. Oppdraget skal løse dagens problemer med framkommelighet og trafikksikkerhet langs E136, samt ivareta bomiljøet ved Veblungsnes. Det er tidligere registrert flere trafikkulykker på strekingen, som går gjennom tettstedet med boliger tett inntil eksisterende vei. Støykrav skal ivaretas. Det skal tilstrebes å redusere ulempene for berørte grunneiere og stedlige forhold og kvaliteter skal best mulig ivaretas.

Mål for prosjektet er å:

- Vesentlig bedre dagens forhold for trafikksikkerhet og framkommelighet
- Utvikle løsninger som er kostnadseffektive og gir akseptabel samfunnsøkonomisk nytte
- Utvikle tiltak som minimerer klimagassutslipp og arealbeslag
- Utvikle løsninger som hensyntar naturmangfold og områder med nasjonal eller regional verneverdi

Prosjektet tar utgangspunkt i veiklasse Hø1, som har 7,5 meter veibredde. Som utgangspunkt planlegges det for fartsgrense 60 km/t gjennom de områdene med tettest bebyggelse. Det skal etableres sikker kryssing av E136 for gående og syklende. Plassering av krysningspunkt skal avklares i planarbeidet. Det skal gjennomføres støyberegninger, og forslag til støyskjermingstiltak skal framkomme av planforslaget.

3 Metode

Konsekvensvurderingen av naturressurser bygger på metodikk i Statens vegvesen håndbok V712 «Konsekvensanalyser» (Statens vegvesen, 2018).

Metodikken bygger på tre trinn:

- Trinn 1 er en vurdering av konsekvens for delområder, hvor områdene først gis en verdi, før påvirkning og konsekvens bestemmes ut fra gitte kriterier.
- Trinn 2 består av en samlet vurdering av alternativer. Det er i dette prosjektet ikke vurdert flere alternativer, og den samlede konsekvensen av tiltaket blir ikke rangert opp mot andre alternativer.
- Trinn 3 er en vurdering av samlet konsekvens for alle de ikke-prissatte temaene. Trinn 3 er ikke aktuelt i dette prosjektet.

Avgrensning av tema

Naturressurs er ett av fem ikke-prissatte temaer i V712. Naturressurser er definert ut fra «samfunnets interesser og behov for å ha ressursgrunnlaget tilgjengelig for framtida.» Med dette inngår en vurdering av mengde og kvalitet av ressursen, mens de næringsmessige virkningene ikke vurderes som en del i de ikke-prissatte temaene.

Av aktuelle naturressurser er det kun jordbruk, mineralressurser og vannressurser som er av interesse i denne utredningen. Øvrige temaer i V712 (reindrift, utmark og fiskeri) blir ikke berørt.

Vurderingene er gjort med grunnlag i eksisterende kunnskap innhentet fra offentlige databaser (eks. NIBIO-Kilden og NGU). Det er ikke gjennomført supplerende undersøkelser i forbindelse med utredningen, men det er gjennomført befaringsav områdene (11.05.2022).

Vurdering av verdi

Med verdi menes en vurdering av hvor stor betydning et område har i nasjonalt perspektiv. Verdi for naturressurser vurderes på en flytende skala fra «uten betydning» til «svært stor verdi».

Tabell 1. Generelt grunnlag for verdisetting (Statens vegvesen, 2018)

	Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Forvaltnings-prioritet	Uten betydning for temaet eller sterkt reduserte kvaliteter		Forvaltnings-prioritet	Høy forvaltnings-prioritet	Høyeste forvaltnings-prioritet
Viktighet/betydning for fagtemaet		Alminnelig/lokalt vanlig	Lokal/regional betydning	Regional/nasjonal betydning	Nasjonal/ internasjonal betydning Unikt
Funksjoner og sammenhenger		Kontekst/sammenheng er lite synlig	Kontekst/sammenheng er noe fragmentert	Viktige sammenhenger og funksjoner	Særlig viktige sammenhenger og funksjoner
Bruksfrekvens		Betydning for få	Betydning for flere	Betydning for mange	Betydning for svært mange
Faglige kvaliteter ²		Få kvaliteter	Gode kvaliteter	Særlig gode kvaliteter	Unike kvaliteter

For naturressurser er verdikriteriene for jordbruk, mineralressurser og vannressurser vist i tabell under.

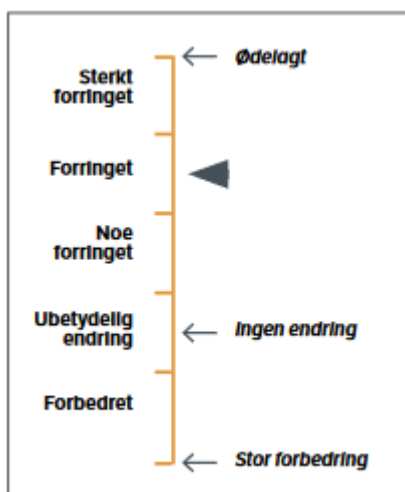
Tabell 2. Kriterier for verdi for tema naturressurser (Statens vegvesen, 2018)

Registrerings-kategori	Del-kategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Jordbruk ²⁴	Jorbruks-areal med jords-monnkart		Jordressursklasse 3 med store driftstekniske begrensninger Jordressursklasse 4	Jordressursklasse 2 med store driftstekniske begrensninger Jordressursklasse 3 uten store driftstekniske begrensninger	Jordressursklasse 1 med store driftstekniske begrensninger Jordressursklasse 2 uten store driftstekniske begrensninger	Jordressursklasse 1 uten store driftstekniske begrensninger
	Fulldyrka jord uten jords-monnkart			Organisk jord eller jorddekt, tungbrukt	Jorddekt, lettbrukt og mindre lettbrukt ²⁵	
	Overflate-dyrka jord eller innmarks-beite uten jords-monnkart		Grunnlendt eller organisk jord	Jorddekt		
	Dyrkbar jord		Organisk jord. Jorddekt, ikke tidligere dyrka, som enten er tørkesvak eller ikke selvdrenert, eller er selvdrenert og blokkrik eller svært blokkrik.	Jorddekt, tidligere dyrka. Jorddekt, ikke tidligere dyrka, som er selvdrenert og ikke blokkrik.		
Vann	Vannforsyning/drikkevann		<5% av bosettingen	5–20% av bosettingen	21–70% av bosettingen	>70% av bosettingen
	Grunnvann			Akvifer med god vanngiverevne (til utpumping) og mindre god vannkvalitet.	Akvifer med god vanngiverevne (til utpumping) og vann av god vannkvalitet.	Akvifer med stor vanngiverevne (til utpumping) og vann med svært god vannkvalitet.
Mineralressurser ²⁶	Mineralressurser	Alt annet	Lokalt viktig/liten forekomst	Regionalt viktig	Nasjonalt viktig	Internasjonalt viktig
	Pukk og grus (byggeråstoff)		Viktig og Meget viktig	Regionalt viktig	Nasjonalt viktig	Internasjonal betydning

Vurdering av påvirkning

Med påvirkning menes en vurdering av hvordan området vil påvirkes av tiltaket sett opp mot et referansealternativ. For naturressurser er det beregnet et arealbeslag etter AR5-data (arealressurskart) hentet fra NIBIO-Kilden (NIBIO, 2022). Arealbeslaget er beregnet som det faktiske fotavtrykket til vegtiltaket, inkludert fyllinger/skjæringer + et belte på 6 m utenfor fyllingsfot/skjæringstopp.

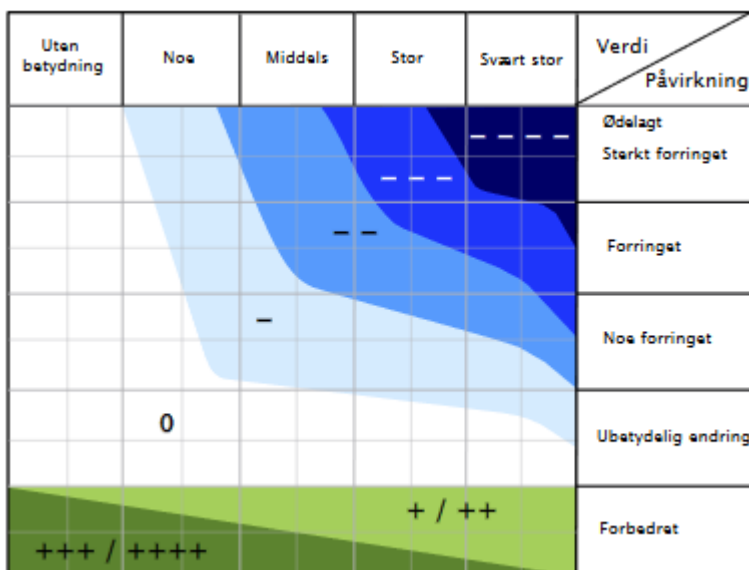
Påvirkning omfatter også en vurdering av fragmentering av dyrka mark, redusert adkomst, potensiale for forurensning av grunnvannslokaliteter mv.

Figur 2. Skala for vurdering av påvirkning (Statens vegvesen, 2018).

Vurdering av konsekvens

Konsekvens settes ved å sammenstille verdi- og påvirkningsvurderingene etter konsekvensviften.

Figur 3. Konsekvensviften (Statens vegvesen, 2018)

Tabell 3. Skala og veiledning for konsekvensvurdering av delområder (Statens vegvesen, 2018).

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	4 minus (---)	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for delområdet. Gjelder kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
---	3 minus (--)	Alvorlig miljøskade for delområdet.
--	2 minus (-)	Betydelig miljøskade for delområdet.
-	1 minus (-)	Noe miljøskade for delområdet.
0	Ingen/ubetydelig (0)	Ubetydelig miljøskade for delområdet.
+ / ++	1 pluss (+) 2 pluss (++)	Miljøgevinst for delområdet: Noe forbedring (+), betydelig miljøforbedring (++)
+++ / ++++	3 pluss (+++) 4 pluss (++++)	Benyttet i hovedsak der delområder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdøkning som følge av tiltaket.

4 Dagens situasjon

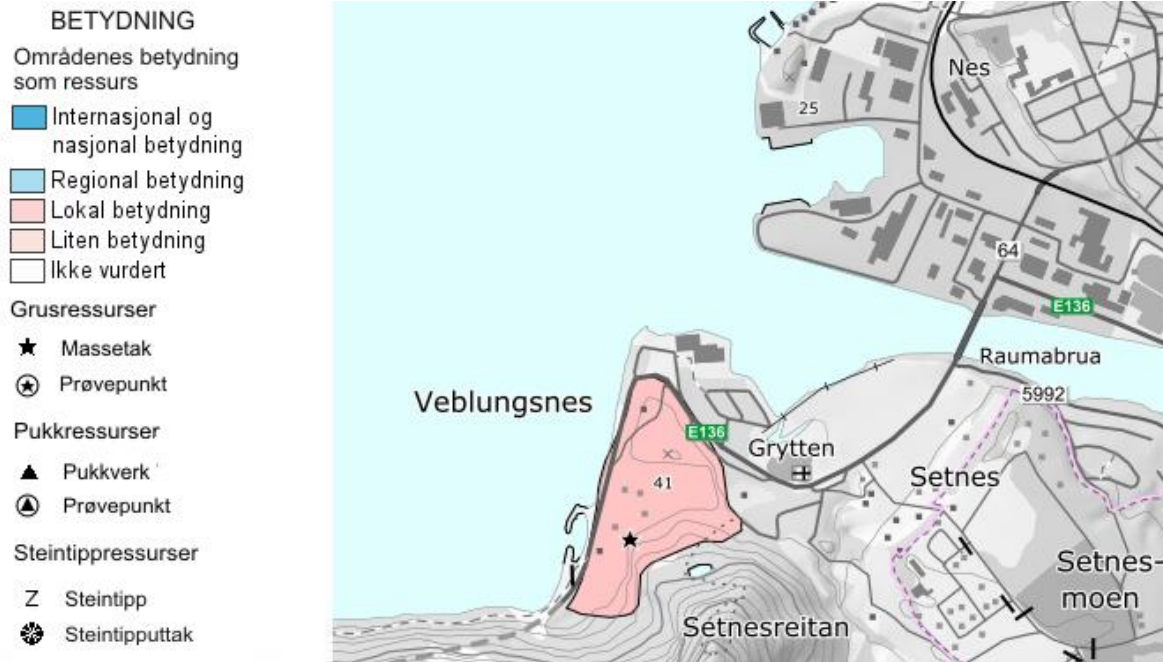
Området er en del av et større sammenhengende areal med dyrka mark langs dagens E136 øst og nordøst for kirken. Det ligger også noen mindre arealer som er markert som dyrka mark mellom bebyggelsen i Veblungnes.

Figur 4. Flyfoto over Veblungnes viser et landskap preget av dyrka mark ut mot Rauma og fjorden i øst, og massetaket i vest.

Den vestre delen av området er preget av eksisterende massetak. Løsmasser som ligger i traseen til tiltaket skal tas ut før gjennomføring av tiltaket. Dette medfører at tiltaket i liten grad berører områder med mineralressurser. Påvirkning på drift av massetaket ligger ikke inne i utredningene av naturressurser som ikke-prissatt tema. Det er ikke

registrert andre løsmasseforekomster, eller andre mineralressurser og mineralressurser blir derfor ikke vurdert videre i dette notatet.

Figur 5. Kart viser registrerte sand- og grusressurser, hvor mørk rosa farge indikerer lokal betydning av ressursen. Eksiterende massetak i drift er vist med sort stjerne. Kilde: ngu.no

Det er ikke registrert drikkevannsinntak eller brønner innenfor planområdet, men området ligger på en større breelv og elveavsetning. I NGUs kartdatabase vises området som «antatt betydelig grunnvannspotensiale», men planområdet er i stor grad utbygd (vei, bolig, industri og jordbruk). Det er ingen overflateforekomster for drikkevann innenfor planområdet.

Figur 6. Kart viser potensiale for grunnvann, hvor mørk farge er antatt betydelig grunnvannspotensiale. Kilde: ngu.no

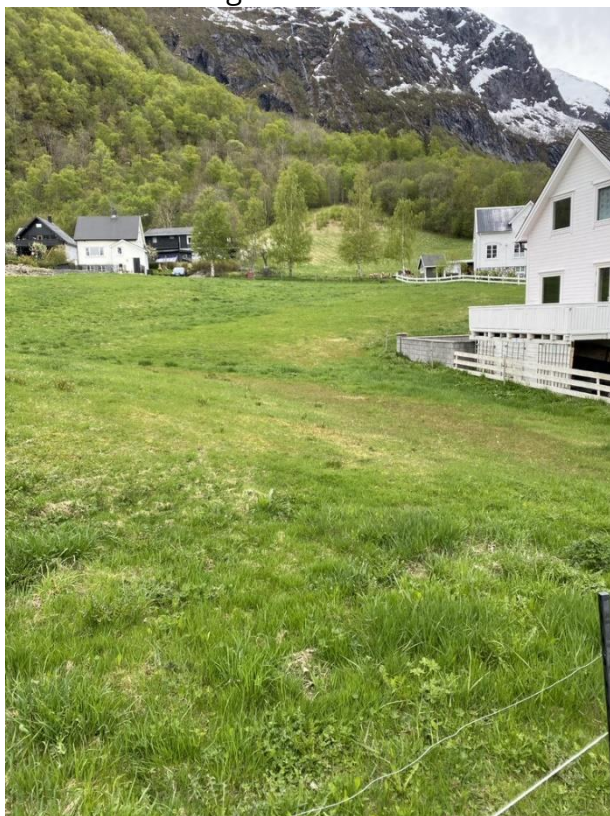
5 Verdivurdering

Tiltaket berører kun et lite areal med jordbruk, nordøst og sørvest for Alleen. Området er ikke jordsmonnskartlagt. I NIBIO sin kartløsning Kilden er området vurdert (basert på AR5) å være fulldyrka jord med stor verdi (sørvestre jorde), og middels verdi (nordøstre jorde), se Figur 8. Tiltaket berører også noe areal markert som innmarksbeite med middels verdi. Dette arealet henger sammen med det sørvestre jordet. Det er ikke søkt om produksjonstilskudd i 2021 for eiendommen i sørvest (NIBIO-Kilden).

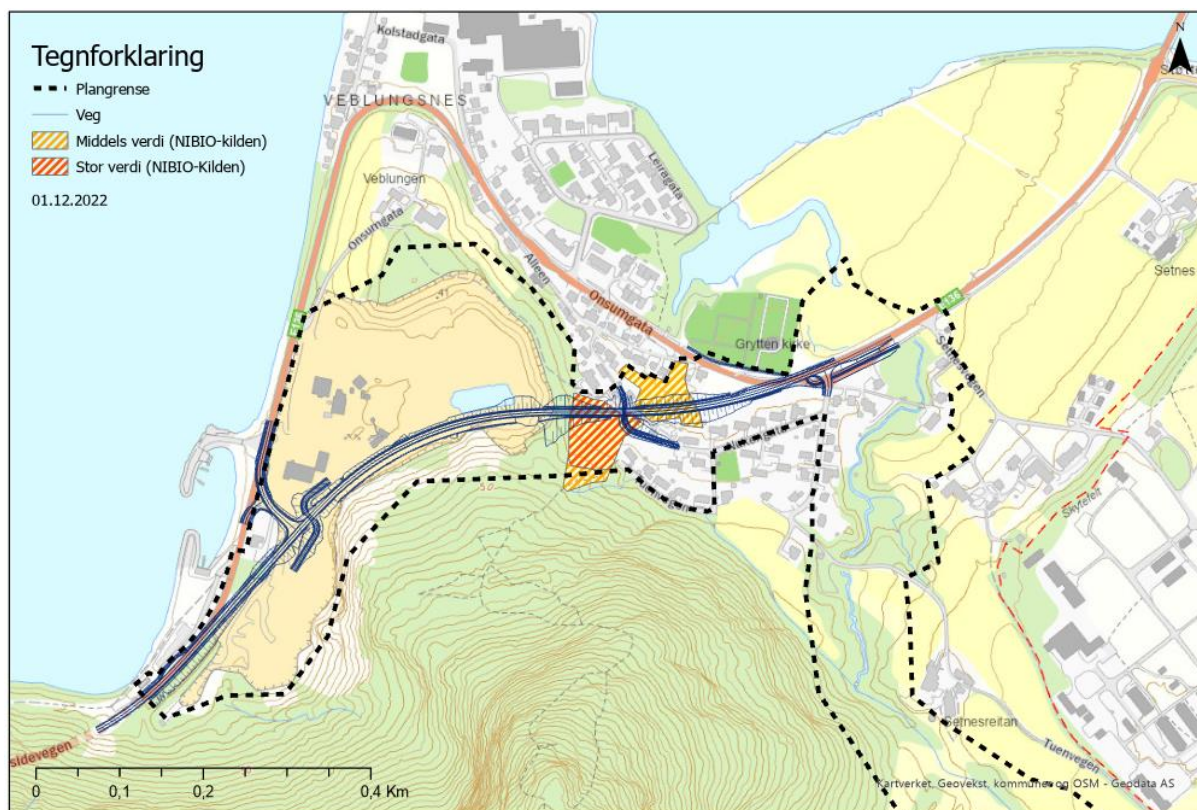
Arealene er på hhv. 4,9 daa (sørvestre jorde) og 4,2 daa (nordøstre jorde). NIBIO oppgir at «*økte krav til rasjonell drift gjør at små jordstykker er en økende ulempe. Jordbruksareal under 5 daa regnes som lite aktuelle å drive.*» (Fadnes, Seehusen, & Solbakken, 2017).

Ved befaring var det lite synlig forskjell på de to arealene. Det antas at begge arealene i dag brukes til beiteareal, med trolig noe slått av gras på området på sørsiden av vegen. Det vurderes som lite hensiktsmessig å dele det begrensede arealet med jordbruksressurser inn i delområder, og det gis dermed en samlet verdi for jordbruksarealer.

Løsmassegeologien i området (breeelv-sedimenter) gjør at jordsmonnet har et høyt innhold av sand (ikke kartlagt), og jorda er dermed antatt å være næringsfattig, med liten evne til å lagre vann.

Figur 7. Foto viser fulldyrket område i sørvest, med beiteareal lengst bakerst i bildet.. Foto: Asplan Viak v/Nina Lønmo

Figur 8. Kart viser planområdet som sort stiplet linje, planlagt tiltak med sideskrånninger/skjæringer og verdiklasser fra NIBIO – Kilden for berørt dyrka jord som ikke er jordsmonnkartlagt. Kilde: E136 Veblungnes - prosjektinternt temakart (1.12.22), med innhentet informasjon fra NIBIO-kilden. Samlet verdi for dyrka jord i konsekvensvurderingen settes til middels.

Med grunnlag i størrelsen på arealene, og en samlet vurdering av jordbruksressursen, vurderes verdien av områdene til nedre del av middels.

Verdien av grunnvannsressursen settes til middels-stor, da det er antatt mindre god til god vannkvalitet, med grunnlag av at området er noe utbygd med arealer som potensielt kan forurense grunnvannet (vei, kirkegård, industri og jordbruk). Dette er et usikkert anslag da det ikke foreligger kjente analyser av grunnvannskvaliteten fra området.

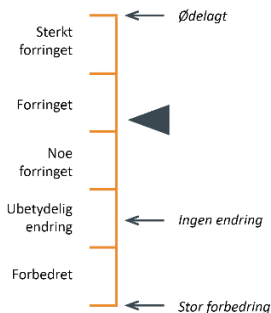

6 Påvirkning og konsekvens

Ny E136 går i dag tvers gjennom området, og økt arealbeslag ved utvidelse av vegen vil i praksis påvirke hele jordbruksområdet (9,1 daa). Beregnet arealbeslag for tiltaket er 5,3 daa. Av dette er omtrent 2,7 daa jord på nordøstsiden og ca. 2,6 daa jord på sørvestsiden. 3,8 daa av beregnet arealbeslag blir ikke permanent beslaglagt, men vil med stor sannsynlighet utgå som jordbruksareal.

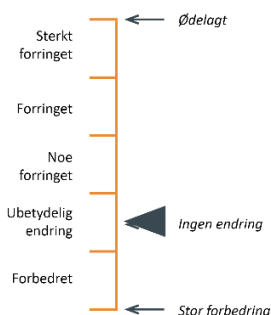
Eksisterende adkomst til jorde sør for ny vei vil berøres, men ny adkomst via Tuengveien gjør at adkomst opprettholdes.

Siden store deler av jordbruksarealet enten blir direkte beslaglagt, eller med stor sannsynlighet utgår av produksjon/mulighet for produksjon, settes påvirkning til forringet. Grunnet begrenset totalareal settes pilen i nedre del av skalaen.

Konsekvens av tiltaket blir dermed «noe miljøskade for delområdet (-)» for jordbruksressursen.

Tiltaket vil i liten grad medføre endringer i konsekvens for grunnvannsressursen. Overflateavrenning fra veien skal samles opp og renses i sedimentasjonsbasseng før utslipp til resipient. Påvirkning settes til ubetydelig endring.

Konsekvens av tiltaket blir dermed «ubetydelig miljøskade for delområdet (0)» for grunnvannet.

7 Skadereduserende tiltak

Avbøtende tiltak må konkretiseres i senere faser, men generelle tiltak er listet opp under. Listen er ikke uttømmende.

- Matjordlaget i områder med permanent beslag av fulldyrka mark tas av og benyttes innenfor samme eiendom for å unngå eventuell spredning av sykdommer og uønskede arter.
- Matjordlag i områder med midlertidig beslag tas av, rankes opp og mellomagres innenfor anleggsbeltet for så å tilbakeføres til samme eiendom etter endt anleggsperiode. Matjord må deponeres innenfor samme eiendom for å unngå evt. spredning av sykdommer og uønskede arter.
- Avtaking, ranking og pålegging av matjord bør gjennomføres i en periode med lite nedbør.
- Komprimeringsskader som følge av kjøring med anleggsmaskiner er erfaringsmessig den viktigste årsaken til at en ikke oppnår det forventede avlingsnivå etter flytting eller midlertidige beslaglagte arealer som skal tilbakeføres til jordbruksdrift. Da jordarten i området har høyt sandinnhold, forventes denne type skade å være av mindre betydning i dette området.
- Anleggsveger på jordbruksmark bør anlegges med fiberduk før oppbygging av vegkroppen. Fiberduk vil sikre at det ikke blir liggende igjen pukk eller stein etter at anleggsvegen er fjernet.
- Adkomst til dyrka mark må sikres under anleggsperioden. Dette må gjennomføres i samarbeid med grunneier/drifter av dyrka marka.

8 Oppsummering

Planen berører få naturressurser, hvor jordbruk og grunnvann utgjør de aktuelle ressursene i området. Det er et massetak innenfor planen, men resterende løsmasser forutsettes tatt ut før ny E136 etableres. Massetaket er derfor ikke inkludert i vurderingen.

Tiltaket beslaglegger totalt 5,3 daa jordbruksareal, kartlagt som fulldyrka mark. Det antas at begge arealene i dag brukes til beiteareal, med potensielt noe innhøsting av gras.

Grunnvannsressursen vurderes å bli ubetydelig berørt av tiltaket.

Totalt sett vurderes tiltaket å ha liten konsekvens for tema naturressurser.

9 Referanser

- Fadnes, K., Seehusen, T., & Solbakken, E. (2017). *Verdisetting og påvirkning av jordbruksareal ved konsekvensanalyser*. Vedlegg til Statens vegvesen håndbok V712, NIBIO rapport vol.3, Nr.108.
- NGU. (u.d). *Geologiske kart*. Hentet fra <https://www.ngu.no/emne/kart-pa-nett>
- NIBIO. (2022). *Kilden*. Hentet fra <https://kilden.nibio.no>
- Statens vegvesen. (2018). *Konsekvensanalyser*. Håndbok V712, oppdatert 2021.